

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาในรูปแบบการรวมโรงเรียน และการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมในรูปแบบการรวมโรงเรียน ของสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมืองลำปาง ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน ครูผู้สอนและประธานกรรมการโรงเรียน จำนวน 172 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็น แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยที่แบบสอบถาม ได้ถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม สภาพการจัดการศึกษาและแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนและแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง สอบถามเกี่ยวกับปัญหา แนวทางการแก้ไขในด้านการวางแผนการจัดองค์การ การประสานงานและ การควบคุมงาน ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนแนวทางแก้ไข ในการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละจากนั้นนำเสนอ ในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย สำหรับแบบสัมภาษณ์ใช้วิธีการประมวลผลจากการสัมภาษณ์และ สังเคราะห์ตามประเด็นแล้วนำมาเสนอเป็นความเรียงบรรยายสรุป ผลการวิจัยพบว่า

ครูส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง มีอายุระหว่าง 51 ปี ขึ้นไป วุฒิทางการศึกษาส่วนใหญ่ ระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงาน ระหว่าง 26 - 30 ปี

สภาพการจัดการศึกษาในรูปแบบการรวมโรงเรียนของสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารหรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ครูวิชาการโรงเรียนและครูผู้สอน ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองลำปางเห็นว่าโรงเรียน ได้ปฏิบัติตามภารกิจการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุมงานประกอบกับภารกิจงานของโรงเรียนดังนี้

ด้านการวางแผน ได้มีการปฏิบัติโดยที่โรงเรียนมี การวางแผนการจัดการศึกษามีการแต่งตั้ง กรรมการดำเนินการได้มีการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนและโรงเรียน เปิดโอกาสให้ชุมชนแสดงความคิดเห็นและร่วมมือในการจัดการศึกษานอกจากนี้ คณะกรรมการ โรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายในการปฏิบัติ ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน

โรงเรียนมีการเตรียมขั้นตอนการรับครู นักเรียนโรงเรียนที่ถูกยุบรวมและโรงเรียนได้มีการประชุมชี้แจงให้ทราบ และการวางแผนด้านวิชาการของโรงเรียน ครู – อาจารย์ ทุกคนร่วมมือเป็นอย่างดี

ด้านการจัดองค์การ ได้มีการปฏิบัติคือ โรงเรียนได้จัดครู – อาจารย์ เข้าสอนอย่างเหมาะสมกับชั้นเรียนเมื่อ นักเรียนเพิ่มขึ้นผู้บริหารมีการประชุมนิเทศบุคลากรและครู ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการยุบรวมโรงเรียน ส่วนโรงเรียนหลักมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน โรงเรียนมีห้องเรียนเพียงพอ ครูทั้ง 2 โรงเรียนมีการเตรียมการสอนและกิจกรรมร่วมกัน ครูคิดว่าการรวมโรงเรียนเป็นวิธีการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่เหมาะสม

ด้านการประสานงาน ได้มีการปฏิบัติโดยที่ โรงเรียนมีการวางแผนการใช้งบประมาณ ผู้บริหารโรงเรียนจัดกิจกรรมให้ครู – อาจารย์ ได้พบปะสังสรรค์กันเนื่องในโอกาสสำคัญ ส่วนโรงเรียนมีห้องสำหรับจัดกิจกรรมนอกเหนือจากห้องเรียน โรงเรียนขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ๆ โดยเฉพาะเรื่องการเงิน ครู อาจารย์ เข้าร่วมกิจกรรมชุมชน งานประเพณีในหมู่บ้าน งบประมาณได้รับจัดสรรเพื่อการบริหารไม่เพียงพอ วัสดุ ครุภัณฑ์ โต๊ะ เก้าอี้ ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลเด็กนักเรียนที่มาจากโรงเรียนอื่น คณะครู มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานดี โรงเรียนมีการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนในเรื่องการเรียน เป็นบางครั้ง

ด้านการควบคุมงาน ได้มีการปฏิบัติโดยที่ โรงเรียนมีการประชุมหลักเกณฑ์การประเมินการเรียนการสอน ครูมีการใช้สื่อร่วมกันในการจัดการเรียนการสอน ครูไม่มีปัญหาในเรื่องของการปรับตัวของครูกับเพื่อนร่วมงานใหม่ ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติต่อครูอย่างเสมอภาค ไม่มีปัญหากระทบต่อโครงการเดิมเมื่อมีการยุบรวมโรงเรียน ผู้บริหารมีการนิเทศติดตามผลการเรียนของนักเรียน ไม่เป็นภาระของครูในการจัดทำเอกสารในชั้นเรียนมีปัญหาในเรื่องควบคุมความประพฤตินักเรียนและมีปัญหาในเรื่องของการสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียน

ความคิดเห็นในเรื่องของการจัดการศึกษา

ส่วนความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในรูปแบบการรวมโรงเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วย ในระดับปานกลาง โดยที่ครูมีครบชั้นช่วยให้ครูมีเวลาการเตรียมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เจลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนระดับความคิดเห็น รองลงมาตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังต่อไปนี้ ครูครบชั้นสามารถสอนเวียนตามรายวิชาได้อย่างเหมาะสม การนักเรียนมีมากขึ้นทำให้เกิดความสนุกสนานในการร่วมกิจกรรมอย่างมีชีวิตชีวา การรวมโรงเรียนสามารถแก้ปัญหา

การขาดแคลนบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กงบประมาณเพิ่มสามารถจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดทำสื่อการสอนมากขึ้น การยุบรวมโรงเรียนควรดำเนินการต่อไป การบริการรถรับ ส่งนักเรียน ระหว่างบ้าน – โรงเรียน มีความปลอดภัย จำนวนนักเรียนมีมากขึ้น ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้นและแข่งขันทางการเรียนการยุบรวมโรงเรียนทำให้เพิ่มภาระในการจัดทำเอกสารประจำชั้น ส่วนความคิดเห็นระดับ ปานกลางโดยเรียงตามลำดับดังนี้ นักเรียนเพิ่มมากขึ้นย่อมเกิดความแตกต่างทางด้านการเรียนจึงเป็นภาระของครูที่ต้องสอนซ่อมเสริม จำนวนครูเพิ่มมากขึ้นทำให้คณะครูสามารถระดมความคิดในการจัดทำเครื่องมือ วัสดุได้อย่างมีประสิทธิภาพ การยุบรวมโรงเรียนเป็นการแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก ครูไม่ครบชั้นผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำการรวมโรงเรียนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ได้มีการแต่งตั้งครูควบคุม ดูแล นักเรียนระหว่างการเดินทาง ไป – กลับ บ้านและโรงเรียน การรวมโรงเรียนทำให้ครูมีเวลาจัดเตรียมเครื่องมือวัสดุ ก่อนเรียน หลังเรียนและระหว่างเรียน นักเรียนเพิ่มเกิดปัญหาในการจัดที่นั่งเรียน นักเรียนเพิ่มขึ้นช่วยให้ครูเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้มากขึ้น การรวมโรงเรียนเป็นปัญหา อุปสรรคต่อการเดินทางมาเรียนของนักเรียนโรงเรียนมาเรียนรวม การกรอกข้อมูลบางรายการของนักเรียนที่มาเรียนรวมมีโอกาสผิดพลาดและ การยุบรวมโรงเรียน มีนักเรียนเพิ่มขึ้นทำให้ไม่มีเวลาในการจัดทำเอกสารประจำชั้นให้เป็นปัจจุบัน ตามลำดับ

สำหรับแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมในรูปแบบการรวมโรงเรียน

ด้านการวางแผน พบว่า โรงเรียนหลักและโรงเรียนมาเรียนรวม ควรจัดตั้งคณะทำงาน โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนหลักเป็นหัวหน้าคณะทำงาน และผู้บริหารโรงเรียนมาเรียนรวมเป็นรองหัวหน้าคณะทำงานและแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบภารกิจงานโรงเรียนโดยพิจารณาความรู้ความสามารถเป็นหลัก โรงเรียนคัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถเป็นหัวหน้างานและบุคลากรที่เหลือเป็นผู้ช่วย ให้แต่ละฝ่ายงานวางแผนพัฒนางานในขอบเขตที่รับผิดชอบเสนอต่อผู้บริหารเพื่ออนุมัติการบริหารงานบุคลากรควรกำหนดบทบาทให้ชัดเจนเขียนเป็นคำสั่งโรงเรียนเพื่อสะดวกในการปฏิบัติงาน

ด้านการจัดองค์การ พบว่า โรงเรียนหลักและโรงเรียนมาเรียนรวม ส่วนใหญ่ กำหนดภารกิจร่วมกันโดยเฉพาะเรื่องของโครงสร้างและบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารและคณะครูต้องมาร่วมประชุมเพื่อหาแนวทางและทางเลือกที่ดีที่สุด ในการคัดเลือกบุคลากรเข้ามาทำหน้าที่ หากโรงเรียนขาดบุคลากรเฉพาะด้าน ส่วนใหญ่เห็นว่า ขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น หรือขอความร่วมมือในชุมชน

เพื่อเป็นวิทยากรให้ความรู้ในบางเรื่อง หรือขอความช่วยเหลือในการจัดทำ เช่น ทำอาหารกลางวันให้เด็กนักเรียน

ด้านการประสานงาน พบว่าการ ประสานงานภายในโรงเรียน หน่วยงานโรงเรียน ประถมศึกษาเป็นหน่วยงานเล็ก การประสานงานภายในเป็นเรื่องที่เกือบไม่มีปัญหาและอุปสรรค ส่วนการประสานงานภายนอก จากการสัมภาษณ์ พบว่า โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ต้องมีบุคลิกภาพที่ดี การแต่งกายต้องสุภาพเรียบร้อยการพูดต้องสุภาพมีมนุษยสัมพันธ์สูง แต่งสิ่งที่ไม่สมควรเป็นอย่างยิ่ง คือสิ่งเสียดสี เช่น สุรา บุหรี่ ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าการประสานงานภายนอกนั้น เป็นการออกไปพบปะผู้คนภายนอกหน่วยงาน หากบุคลิกภาพไม่ดี เมาสุรา ทำให้เกิดการเสียชื่อเสียงต่อโรงเรียนแล้วยังเสื่อมเสียถึงหน่วยงานต้นสังกัด

การควบคุมงาน พบว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน การพิจารณาความดีความชอบและการประเมินโครงการต้องส่วนใหญ่ เห็นด้วยว่า ต้องมีเกณฑ์ที่ชัดเจน โปร่งใส มีคุณธรรม ต้องประเมินไปตามความจริง การประเมินควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน เป็น ชุด ๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลายและเป็นธรรม

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาในรูปแบบการรวมโรงเรียนและศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมในรูปแบบการรวมโรงเรียน ตามภารกิจการบริหารทั้ง 4 ด้านของโรงเรียน ผู้วิจัยได้อภิปรายผลได้ดังนี้

การวางแผน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่ได้มีการวางแผนร่วมกันมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการในการวางแผนมีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการเปิดโอกาสให้ชุมชนแสดงความคิดเห็นและร่วมมือในการจัดการศึกษาทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารเชื่อว่าการวางแผนนั้นเป็นหัวใจของการปฏิบัติงานดังที่ อุทัย บุญประเสริฐ (2532, หน้า 19) ได้กล่าวว่า การวางแผน เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งของการบริหารที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เป็นงานสำคัญยิ่งในกระบวนการบริหาร และการจัดการศึกษาของหน่วยงานและระบบบริหารทั้งระบบ ดังนั้นการวางแผนจึงต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินการ ในระดับโรงเรียนมีประธานคณะกรรมการโรงเรียน โดยเลือกจากประชาชนและมีคณะกรรมการจากชุมชน มีครูและผู้บริหาร โรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้บริหารโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้ที่มีความรู้เรื่อง

ของการยุบรวมโรงเรียน และอีกฝ่ายหนึ่งรับรู้บ้างแต่ไม่ชัดเจน จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารบางท่าน ไม่ทราบข้อมูลการยุบรวมโรงเรียนหรือทราบข้อมูลเพียงบางส่วนจากหน่วยงานระดับเหนือหรือหน่วยงานที่มีอำนาจในการสั่งการ โดยที่หน่วยงานระดับที่มีอำนาจไม่มีการวางแผนประสานงานกันอย่างชัดเจน จึงทำให้เกิดการสับสนในขณะปฏิบัติ ผู้บริหารที่มีความกระตือรือร้น ก็ดำเนินการประชุมคณะกรรมการแต่งตั้งคณะทำงานร่วมกันวางแผนศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและการมีส่วนร่วมในการวางแผนศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ และเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมวางแผน จากการวิจัยพบว่าผู้บริหารไม่ได้ประชุมคณะกรรมการวางแผนถึงร้อยละ 21.12 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ไม่ทราบข้อมูลจากหน่วยงานเหนือหรือทราบข้อมูลน้อยเกินไปหรืออาจจะไม่ยอมรับรู้กับเรื่องที่จะเกิดขึ้นใหม่ ๆ ซึ่งจากผลการวิจัย คณะกรรมการวางแผนแต่งตั้งจากผู้บริหารเป็นส่วนใหญ่ ครู ผู้แทนจากชุมชนมีส่วนร่วมน้อย เป็นเพราะผู้บริหารยังยึดติดกับการบริหารระบบเก่าหรืออาจจะเพราะผู้บริหารอายุค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มประชากรพบว่าผู้บริหารในโรงเรียนส่วนใหญ่ ไม่มีการวางแผนและการประสานงานทั้งในระดับอำเภอและจังหวัด ซึ่งแม้แต่โรงเรียนบางโรงเรียนยังไม่ได้วางแผนประสานงานกับชุมชน จึงทำให้เกิดปัญหาเรื่องการไม่ให้ความร่วมมือจากชุมชนในโรงเรียนที่ถูกยุบรวม

การจัดองค์การ

จะเห็นได้ว่าการยุบรวมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ลำปางถือว่าเป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพในเรื่องของการจัดองค์การผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนมีการจัดครู - อาจารย์เข้าสอนอย่างเหมาะสม ผู้บริหารมีการปฐมนิเทศบุคลากรครู และครูมีความเข้าใจเรื่องการยุบรวมโรงเรียน ผู้บริหารสามารถเลือกครูที่มีความรู้ความสามารถเข้าสอนได้ ปัญหาบางโรงเรียนจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนพบว่า ครูในโรงเรียนที่ถูกยุบบางโรงเรียนไม่ยอมมาปฏิบัติราชการในโรงเรียนหลัก สาเหตุจากเกณฑ์ของ (ก.ค.) คณะกรรมการข้าราชการครู คือ ครูโรงเรียนหลักเกินเกณฑ์ ต้องตัดอัตราไปไว้ โรงเรียนอื่นหรือครูในโรงเรียนหลักไม่เกินเกณฑ์แต่ครูโรงเรียนยุบรวมไม่ยอมมาปฏิบัติราชการขอทำเรื่องไปช่วยราชการที่อื่น เช่น ช่วยที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ (สพอ.) หรือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด (สพจ.) โดยใช้ผู้มีอำนาจเหนือกว่าสั่งการลงมาที่โรงเรียนหลักซึ่งปัญหาเหล่านี้จะเกิดอยู่เป็นประจำทำให้โรงเรียนหลักเกิดปัญหาในการจัดองค์การและโรงเรียนหลักไม่มี

โอกาสที่จะได้คัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถในแต่ละด้านมาอยู่ในโรงเรียนหลักได้เลย ผู้บริหารมีการปฐมนิเทศบุคลากรและครูในโรงเรียนที่มีครูมาเพิ่มและให้ความรู้แก่ครูที่มาอยู่ใหม่เพื่อให้เกิดความอบอุ่นและเพิ่มขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเห็นความสำคัญเพราะครูคือทรัพยากรที่สำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้การสอนในโรงเรียนบรรลุตาม เป้าหมายที่วางไว้ บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนหากบุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานย่อมจะเป็นการยากที่จะทำให้งานบรรลุเป้าหมาย ซึ่ง ธงชัย สันติวงษ์ (2531, หน้า 7) ได้กล่าวว่า การบริหารงานบุคลากรให้บรรลุเป้าหมายต้องรู้จักวิธีใช้คน สามารถปฏิบัติงานโดยให้มีประสิทธิภาพสูงและต้องสามารถดำรงรักษาความเต็มใจของสมาชิกทุกคนที่จะทุ่มเทจิตใจช่วยกันทำงานให้กับ เป้าหมายส่วนรวมขององค์กร ส่วนของ อุทัย หิรัญโต (2523, หน้า 4) ได้กล่าวถึง บุคลากรไว้ว่าการจัดบุคลากรที่เลือกสรรมาเป็นอย่างดีและทำงานในตำแหน่งหน้าที่ ที่เหมาะสม สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528, หน้า 8 – 9) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานบุคลากรให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารต้องจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน ตามวิชาเอก ประสบการณ์ ความถนัดหรือผู้บริหารจะพิจารณาด้วยตนเองหรือร่วมกับคณะทำงาน

การประสานงาน

โรงเรียนได้มีการวางแผนการใช้งบประมาณ ในการวางแผนการใช้งบประมาณในเรื่องของการยุบรวมโรงเรียน โรงเรียนได้มีการวางแผนโดยใช้ในรูปของคณะกรรมการโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ ประเภท หมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ต้องจัดทำเป็นแผนระยะยาวไว้ ในเรื่องการยุบรวมโรงเรียน โรงเรียนหลักต้องเตรียมการวางแผนว่าห้องเรียนเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่ เพียงพอจะดำเนินการอย่างไรได้ะ แก้อื่นนักเรียนหาได้จากแหล่งใด ซึ่งโรงเรียนหลักได้มีการวางแผนรองรับเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่ในส่วนของบางโรงเรียนที่ไม่ได้วางแผนงบประมาณรองรับจะเป็นด้วยสาเหตุใดที่ทำให้ไม่มีการวางแผนงบประมาณผู้วิจัยพบว่าเป็นเพราะว่าผู้บริหารขาดการประสานงาน จากหน่วยงานภายนอกหรือขาดการประสานงานจากหน่วยงานภายในดังที่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2528 ข, หน้า 210) ให้ความหมายการประสานงาน หมายถึง การที่บุคคลหรือหน่วยงานในองค์กรทำงานร่วมกับบุคคลอื่นหรือหน่วยงานให้บรรลุถึงจุดประสงค์เดียวกันจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนขาดการประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อน ต่างฝ่ายต่างคิดว่าการประสานงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและในแต่ละระดับไม่ได้แต่งตั้งผู้ติดตามผลการปฏิบัติงานจึงทำให้เกิดปัญหาภายหลังจากเมื่อมีคำสั่งให้ดำเนินการยุบรวม

โรงเรียนซึ่งจะไปสอดคล้องกับ เมธี ปิณฑานนท์ (2525, หน้า 96) ได้ให้ความหมายว่า การประสานงานคือ กระบวนการที่ตรวจตรา ดูแลให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายบรรลุเป้าหมายอันเป็นวัตถุประสงค์ขององค์การ

การควบคุมงาน

ผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนมีการประชุมหลักเกณฑ์การประเมินการเรียนการสอน ครูมีการใช้สื่อร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนผู้บริหารโรงเรียนได้มีการประชุมแจ้งให้คณะครูทราบถึงหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการเรียนการสอน เพราะว่าครูที่มาจากโรงเรียนมาเรียนรวม อาจจะยังไม่ทราบหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของโรงเรียนหลัก ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนหลักจึงต้องมีการประชุมแจ้งให้ครูทราบเพื่อให้เป็นหลักและแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรพบว่า การประเมินผลทางการเรียนการสอนไม่ค่อยมีปัญหา เพราะการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ในโรงเรียนครูในโรงเรียนจะมีคณะกรรมการในการประเมินผลนักเรียนและมีการรายงานผลการปฏิบัติงานในแต่ละภาคเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้บริหารทราบในเรื่องของการวัดผลการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 84) ได้กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนของโรงเรียนเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในเรื่องการประเมินผลการเรียน รู้เรื่องของระเบียบการวัดผลทางด้านการเรียนการสอนด้วย ส่วนด้านการให้ครูใช้สื่อร่วมกันนั้น ในเมื่อโรงเรียนหลักและโรงเรียนมาเรียนรวม มาเรียนร่วมกันแล้วผู้บริหารโรงเรียนหลักควรจะเป็นผู้วางแผนให้มีการใช้สื่อร่วมกันโดยเน้นระบบการควบคุมให้ดี โดยมีการจัดเรียงลำดับการใช้ก่อน หลัง สื่อใช้กับวิชาอะไร มีสมุดการใช้สื่อ สมุดการยืมและสมุดควบคุมการส่งคืน จากการสัมภาษณ์ครูวิชาการพบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้สื่อ มีการยืมใช้และส่งคืน แต่มีครูบางท่านที่ยังใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ อยู่สาเหตุที่ไม่ยอมใช้สื่อร่วมกับการเรียนการสอน เป็นเพราะว่าครูกลุ่มเหล่านี้มีอายุมาก อาศัยเป็นผู้มีประสบการณ์สูงเพราะจากการวิจัยครูกลุ่มนี้ อายุเฉลี่ย 51 ปี ขึ้นไป ประสบการณ์ทางด้านการสอนหรือทำงานอยู่ระหว่าง 26 – 30 ปี จะเป็นการยากที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ เพราะครูกลุ่มนี้มีวิธีคิดที่ฝังรากลึก เป็นการยากที่จะเปลี่ยนและยอมรับวิธีใหม่

จากแนวทางที่ได้อภิปรายมานี้ชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาที่เหมาะสมในรูปแบบการรวมโรงเรียนของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เป็นการจัดการศึกษาที่ได้

ประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่ง จากผลการวิจัยปรากฏว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการปฏิบัติตาม กระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การประสานงาน การควบคุมงาน ทางด้านความคิดเห็น ในเรื่องของการจัดการศึกษาที่เหมาะสมในรูปแบบการรวมโรงเรียนในภาพรวม ผู้ตอบเห็นด้วยในระดับปานกลาง ส่วนเห็นด้วยในระดับมาก คือ การครูมีครบชั้นช่วยให้ครูมีเวลา เตรียมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย 4.00 ส่วนที่รองลงมาคือ ครูครบชั้นสามารถ สอนเวียนตามรายวิชาได้ การยุบรวมโรงเรียนทำให้เพิ่มภาระในการจัดทำเอกสารประจำชั้น ซึ่งเอกสารประจำชั้นหรืองานธุรการในชั้นเรียนเป็นงานที่ต้องปฏิบัติทุกวันและต้องมีการจดบันทึกเป็น รายบุคคลจากความคิดเห็นครูส่วนใหญ่ว่า เป็นงานที่ต้องปฏิบัติโดยเฉพาะบันทึกการสอน การเตรียม การสอนถ้าไม่ปฏิบัติเราจะสอนได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพส่วนเอกสารบันทึกอื่น ๆ เช่นสมุดประจำชั้น สมุดบัญชีเรียกชื่อ สมุดประจำตัวนักเรียน สมุดบันทึกการสอนซ่อมเสริม สมุดบันทึกการใช้สื่อ ฯลฯ ครูต้องปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ส่วนจำนวนนักเรียนมากขึ้นเป็นการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้น และแข่งขันทางการเรียนและนักเรียนมีเพิ่มขึ้นช่วยให้ครูเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้มากขึ้นส่วนการรวมโรงเรียนสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรใน โรงเรียนขนาดเล็กและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยระดับความคิด ปานกลาง มีผู้แสดงความคิดเห็นน้อยคือ เรียงตามลำดับดังนี้ การกรอกข้อมูลบางรายการของ นักเรียนมีโอกาสผิดพลาดและจำนวนนักเรียนเพิ่มมากขึ้นทำให้ครูไม่มีเวลาในการจัดทำเอกสาร ประจำชั้นให้เป็นปัจจุบันเป็นอันดับสุดท้าย

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาที่เหมาะสมในรูปแบบการรวมโรงเรียน : ศึกษากรณี
โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

- 1.1. การยุบรวมโรงเรียน โรงเรียนสามารถขอความช่วยเหลือจากชุมชนได้ในเรื่องของงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ โดยเฉพาะองค์กรท้องถิ่น ซึ่งโรงเรียนสามารถทำเป็นโครงการเสนอขอความช่วยเหลือได้
- 1.2. การประสานงานภายนอกสู่ข้าราชการประชาสัมพันธ์และประชุมชี้แจงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและชุมชนมีส่วนร่วมน้อย
- 1.3 ปัญหาการควบคุมความประพฤติของนักเรียน ควรใช้กิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี หรือทำโครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมอาจจะทำให้เด็กนักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษา ผลกระทบจากการยุบรวมโรงเรียน ต่อนักเรียนครูและชุมชน
2. ศึกษาบทบาทของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด อำเภอในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบการรวมโรงเรียน